DEDDF ADDYSG UWCH (CYMRU) 2015

EXPLANATORY NOTES

SYLWEBAETH AR ADRANNAU O'R DDEDDF

Rhan 3 – Ansawdd yr Addysg

Adran 17 – Asesu ansawdd yr addysg

48. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i CCAUC asesu neu wneud trefniadau i asesu ansawdd yr addysg yng Nghymru a ddarperir gan ac ar ran sefydliadau rheoleiddiedig. (At y diben hwn, mae addysg yng Nghymru yn cynnwys addysg a ddarperir y tu allan i Gymru, os yw'r addysg yn rhan o gwrs a ddarperir yn bennaf yng Nghymru.)

49. Ar hyn o bryd, caiff CCAUC wneud trefniadau i gyrff eraill ymgymryd ag asesiadau o'r sefydliadau y mae'n eu cyllido ar faterion sy'n ymwneud ag ansawdd yr addysg. Mae hyn yn cynnwys trefniadau y mae CCAUC yn eu gwneud gyda'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch (ASA) ac Estyn (mewn cysylltiad â hyfforddiant i athrawon). Bydd yr adran hon yn caniatáu i CCAUC wneud trefniadau tebyg gyda'r ASA, Estyn neu gyrff eraill i asesu ansawdd yr addysg a ddarperir gan ac ar ran sefydliadau rheoleiddiedig.

50. Mae'r adran hon hefyd yn diffinio "darparwr allanol" at ddiben y Ddeddf. Mae hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi, drwy gyfrwng rheoliadau, yr amgylchiadau pan fo person i'w drin, neu nad yw i'w drin, fel pe bai'n gyfrifol am ddarparu cwrs addysg ar ran sefydliad rheoleiddiedig. Mae hefyd yn darparu nad yw cwrs i'w ddosbarthu fel pe bai wedi ei ddarparu ar ran sefydliad rheoleiddiedig os y'i darperir o dan drefniadau a wnaed cyn i'r adran ddod i rym.

51. Mae "darparwr allanol" yn debygol o fod yn sefydliad neu'n ddarparwr arall sy'n cyflenwi'r cwrs cyfan, neu ran ohono, ar ran sefydliad rheoleiddiedig o dan drefniadau breinio.

52. Mae'n debygol y bydd rheoliadau yn darparu na fydd darlithwyr neu diwtoriaid unigol yn cael eu trin fel pe baent yn gyfrifol am ddarparu cwrs addysg ar ran sefydliad rheoleiddiedig.

53. Caiff canllawiau a ddyroddir neu a gymeradwyir gan CCAUC o dan adran 24 gynnwys meini prawf sydd i'w cymhwyso gan berson sy'n asesu ansawdd yr addysg.

Adrannau 18 i 20 – Addysg o ansawdd annigonol

54. Mae rheoliad 18 yn nodi ystyr ansawdd annigonol.

55. Caiff CCAUC ddyroddi neu gymeradwyo canllawiau ynghylch ffactorau y caniateir iddo eu hystyried wrth benderfynu a yw ansawdd yr addysg yn annigonol (gweler adran 24).

56. Mae adran 19 yn darparu i CCAUC roi cyfarwyddydau i'r corff llywodraethu pan geir achos o ansawdd annigonol.

57. Caiff cyfarwyddyd ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu gymryd camau (neu beidio â chymryd camau) i wella ansawdd yr addysg neu gwrs, neu i atal ansawdd yr addysg neu gwrs rhag dod yn anaddas. Er enghraifft, gallai cyfarwyddyd gynnwys gofyniad:

- i wella agweddau ar weithdrefnau sicrhau ansawdd sefydliad; neu
- i fynd i'r afael â diffygion yn safonau academaidd graddau.

58. Gallai cyfarwyddyd hefyd ei gwneud yn ofynnol i welliannau gael eu gwneud i ansawdd yr addysg a ddarperir ar ran sefydliad rheoleiddiedig gan sefydliadau partner o dan drefniadau breinio.

59. Mae'r gweithdrefnau hysbysiad rhybuddio ac adolygu yn adrannau 41 i 44 yn gymwys i gyfarwyddydau o dan adran 19.

60. Mae adran 20 yn caniatáu i CCAUC, yn achos ansawdd annigonol, roi cyngor neu gymorth i gorff llywodraethu sefydliad rheoleiddiedig neu gynnal neu drefnu adolygiad o sefydliad. Bydd hyn yn caniatáu i CCAUC ddarparu cymorth i sefydliadau rheoleiddiedig mewn ffordd debyg i'r cymorth y mae'n ei ddarparu i'r sefydliadau y mae'n eu cyllido ar hyn o bryd.

61. Mae'r cyngor a'r cymorth a roddir gan CCAUC i'w rhoi gyda golwg ar wella ansawdd yr addysg neu gwrs addysg; neu atal ansawdd yr addysg neu gwrs addysg rhag dod yn annigonol.

62. Rhagwelir y gallai CCAUC ddefnyddio'r p#er hwn i drefnu i dîm cymorth helpu sefydliad i wella ansawdd yr addysg; er enghraifft tîm sy'n cynnwys adolygwyr cymheiriaid neu arbenigwyr rheoli. Fel arall, gallai CCAUC drefnu adolygiad wedi ei dargedu o sefydliad penodol, er enghraifft i nodi a oes materion gweithredol ehangach yn cyfrannu at yr ansawdd annigonol.

Adran 21 – Asesu ansawdd etc: dyletswydd i gydweithredu

63. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu sefydliadau rheoleiddiedig a darparwyr allanol (gweler adran 17 i gael y diffiniad o "darparwr allanol") gydweithredu â phersonau sy'n arfer swyddogaethau o dan adran 17 (asesu ansawdd yr addysg) ac adran 20 (cyngor, cymorth ac adolygiadau mewn achosion o ansawdd annigonol).

64. Mae'r ddyletswydd i gydweithredu yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu sicrhau'r ddarpariaeth o wybodaeth, cymorth a mynediad i gyfleusterau sy'n ofynnol gan berson at ddibenion y swyddogaethau hynny.

65. Caiff CCAUC roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu os yw CCAUC wedi ei fodloni bod corff llywodraethu wedi methu â chydymffurfio a'i ddyletswydd i gydweithredu. Caiff y cyfarwyddyd ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu gymryd, neu beidio â chymryd, camau i sicrhau'r ddarpariaeth o wybodaeth, cymorth neu fynediad i gyfleusterau. Nid yw cyfarwyddyd a roddir o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i'r gweithdrefnau hysbysiad rhybuddio ac adolygu a nodir yn adrannau 41 i 44.

Adran 22 – Asesu ansawdd etc: pwerau mynd i mewn ac arolygu

66. Mae adran 22 yn darparu ar gyfer yr hawl i fynd i mewn ac arolygu at y diben o arfer swyddogaethau o dan adrannau 17 (asesu ansawdd yr addysg) neu 20(2) (adolygu materion sy'n ymwneud ag ansawdd yr addysg).

67. Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan CCAUC fynd i mewn i fangre sefydliad rheoleiddiedig neu ddarparwr allanol a chaiff edrych ar ddogfennau y daw o hyd iddynt yn y fangre, eu copïo neu eu cymryd.

68. Ni chaniateir i b#er mynd i mewn ac arolygu ond gael ei arfer ar ôl rhoi hysbysiad rhesymol i'r corff llywodraethu ac eithrio mewn achosion brys neu pan fyddai rhoi hysbysiad yn tanseilio'r diben o arfer y p#er mynd i mewn neu arolygu. Gallai mynd i mewn heb hysbysiad fod yn briodol pan fo CCAUC yn ystyried bod dogfennau perthnasol yn debygol o gael eu symud o fangre'r sefydliad neu eu dinistrio os rhoddir hysbysiad.

69. Ni chaniateir i b#er mynd i mewn ac arolygu ond gael ei arfer ar adegau rhesymol ac nid yw'n cynnwys p#er i fynd i mewn i annedd (er enghraifft llety myfyrwyr neu staff) heb gytundeb y meddiannydd.

70. Cyn arfer p#er o dan yr adran hon rhaid i berson ddangos copi o'i awdurdodiad oddi wrth CCAUC os yw'n ofynnol iddo wneud hynny.

Adran 23 – Canllawiau ynghylch materion sy'n berthnasol i ansawdd

71. Mae'r adran hon yn caniatáu i CCAUC ddyroddi neu gymeradwyo canllawiau ynghylch materion sy'n ymwneud â gwella neu gynnal ansawdd yr addysg a ddarperir gan neu ar ran sefydliadau rheoleiddiedig. Ystyrir na fydd angen i CCAUC ddyroddi canllawiau bob amser ond mae'n bosibl y bydd yn dymuno dibynnu ar ganllawiau a ddyroddir gan gyrff sydd ag arbenigedd ym maes ansawdd addysg. Er enghraifft, byddai hyn yn caniatáu i CCAUC gymeradwyo canllawiau a ddyroddir gan yr ASA.

Adran 24 – Canllawiau ynghylch meini prawf ar gyfer asesu ansawdd

72. Mae'r adran hon yn caniatáu i CCAUC ddyroddi neu gymeradwyo canllawiau ar faterion penodol sy'n ymwneud ag asesu ansawdd. Fel yn adran 23, mae'n caniatáu i CCAUC gymeradwyo canllawiau a ddyroddir gan gyrff eraill pan fo hynny'n briodol yn ei farn ef. Ni all CCAUC ddyroddi na chymeradwyo canllawiau neu ganllawiau diwygiedig o dan adran 24 heb ymgynghori'n gyntaf â chorff llywodraethu pob sefydliad rheoleiddiedig ac unrhyw berson arall sy'n briodol yn ei farn ef. Mae hyn yn adlewyrchu'r gofyniad mewn cysylltiad â chanllawiau a ddyroddir neu a gymeradwyir gan CCAUC o dan adran 23.

73. Caiff y canllawiau ymwneud â meini prawf sydd i'w cymhwyso gan berson sy'n asesu ansawdd yr addysg o dan adran 17 a chânt hefyd nodi materion y bydd CCAUC yn eu hystyried wrth benderfynu a yw ansawdd yr addysg, neu gwrs addysg, yn annigonol.

Adran 25 – Pwyllgor i gynghori CCAUC ynghylch arfer swyddogaethau asesu ansawdd

74. Mae adran 70(1)(b) o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 yn ei gwneud yn ofynnol i CCAUC, wrth arfer ei swyddogaethau presennol o dan y Ddeddf honno, sefydlu pwyllgor i gynghori ar arfer ei ddyletswydd asesu ansawdd.

75. Mae adran 25 yn ei gwneud y ofynnol i CCAUC sefydlu pwyllgor i gynghori ar arfer ei swyddogaethau asesu ansawdd o dan y Ddeddf.

76. Mae is-adrannau (3) a (4) yn nodi'r gofynion ar gyfer aelodaeth o'r pwyllgor hwnnw. Mae is-adran (4) yn gwneud darpariaeth ar gyfer yr hyn y mae rhaid i CCAUC ei ystyried wrth benodi aelodau sy'n dod o fewn is-adran (4) i'r pwyllgor hwnnw. Rhaid i un aelod o'r pwyllgor fod yn berson y mae'n ymddangos i CCAUC ei fod yn cynrychioli buddiannau myfyrwyr (is-adran (3)). O ran yr aelodau eraill, effaith is-adran (4) yw bod y gofynion ar gyfer aelodaeth yn debyg i'r gofynion ar gyfer y Pwyllgor Asesu Ansawdd a sefydlwyd gan CCAUC o dan adran 70(1)(b) o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Ar y dyddiad y daw'r adran hon i rym bydd aelodau'r pwyllgor hwnnw yn dod yn aelodau o'r pwyllgor a sefydlir gan CCAUC o dan yr adran hon: gweler paragraff 31 o'r Atodlen i'r Ddeddf (sy'n cynnwys darpariaethau canlyniadol a throsiannol).

77. Mae Atodlen 1 i Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 (sy'n cynnwys pwerau atodol ar gyfer CCAUC) yn gymwys i'r pwyllgor a sefydlir gan yr adran hon yn yr un modd ag

y mae'n gymwys i'r pwyllgorau a sefydlir gan CCAUC o dan baragraff 8 o'r Atodlen honno. Er enghraifft, bydd yn caniatáu i CCAUC dalu lwfansau teithio a lwfansau eraill i aelodau'r pwyllgor nad ydynt yn aelodau o gyngor CCAUC.

Adran 26 – Cymhwyso Rhan 3 pan fo sefydliad yn peidio â chael cynllun a gymeradwywyd

78. Mae adran 26 yn darparu ar gyfer parhau â'r swyddogaethau asesu ansawdd yn Rhan 3 o'r Ddeddf o dan amgylchiadau penodol pan fo cynllun ffioedd a mynediad sefydliad yn peidio â bod mewn grym (naill ai ar ddiwedd y cyfnod y mae'r cynllun yn ymwneud ag ef neu o ganlyniad i CCAUC yn tynnu ei gymeradwyaeth i'r cynllun yn ôl).

79. Bydd dyletswydd asesu ansawdd CCAUC yn parhau cyhyd â bod sefydliad yn darparu cyrsiau y mae myfyrwyr yn gymwys i gael cymorth statudol i fyfyrwyr ar eu cyfer a ddarperir gan Weinidogion Cymru. Cynigir y bydd Gweinidogion Cymru yn parhau i ddynodi cyrsiau at ddibenion cymorth i fyfyrwyr mewn cysylltiad â'r myfyrwyr hynny a ddechreuodd gwrs cyn i'r cynllun ffioedd a mynediad beidio â bod mewn grym.

80. Mae'r ddyletswydd barhaus ar CCAUC o dan yr adran hon i asesu ansawdd yr addysg yn ceisio cynnig diogelwch parhaus i fyfyrwyr a ddechreuodd eu cyrsiau ar adeg pan oedd gan sefydliad gynllun ffioedd a mynediad yn ei le.